

BASTARNII, GALII, GOȚII SI SARMAȚII ÎN TABLIȚELE DE LA SINAIA

Viorel UNGUREANU,

Prof.univ.dr.ing., Universitatea „Vasile Alecsandri”, Bacau

Abstract: Sinaia plates contain important information not only about gets and dacians but also about bastarn, gall, got and sarmats. Bastarns ware coming from Asia and were established near Markianopol. Gals inhabited the Moesia and Panonia and was defeated by Burebista aided by sarmats. The oldest information about the gots are contained in the plate 67 witch was imprinted in Thracia. The name of gots comes from Mont Gato, the ancient name of Ceahlău hill.

În tăblițele de la Sinaia există relatări importante despre geți și daci, dar și despre alte popoare antice cum sunt bastarnii, galii, goții și sarmații, despre care, în lucrarea de față, sunt prezentate unele informații rezultate din descifrarea textelor acestor tăblițe. Pe lângă popoarelor menționate, în tăblițe mai există informații și despre grecii atenieni, traci, macedoneni, iazigi, dardani, dalmați, sciți, și, bineînțeles, despre romani. Aceste informații conținute în tăblițele de la Sinaia subliniază importanța europeană a acestor obiecte istorice neglijate de atâta timp.

Despre bastarni, cele mai importante informații le avem de la Burebista

însuși, în tăblița cu numărul 126 (figura 1), conform numerotației utilizate în cartea lui Romalo [1]. Poate părea incredibil, însă această tăbliță este cu claritate opera lui Burebista, deoarece conține o hotărâre, prin care li se conferă bastarnilor dreptul de a locui în partea de sud a Dobrogei, în zona localității Marchianopol. Este posibil ca această hotărâre să fi constituit unul din motivele nemulțumirilor, care au dus la

Fig. 1. Tăblița 126. Hotărârea lui Burebista referitoare la bastarni.

îndepărtarea sa. Despre preocupările lui Burebista legate de imprimarea unor texte importante pentru epoca în care a trăit avem informații de la Deceneu, care, în tăblița cu numărul 12, afirmă că Burebista a imprimat *legile pământului nostru*, care puteau fi văzute la templul lui Ra de lângă Sarmisegetuza [3].

Pentru a se putea urmări mai ușor conținutul plăcii 126, acesta a fost transcris cu ajutorul alfabetului latin, fara pastrarea majusculilor din textul original și prin înlocuirea lui Ω „o”, care, după separarea textului în cuvinte, este prezentat mai jos:

Bastarny oe ni nydu bio Asy. Tiseo tepue so ekyo dabo Maheano, poe Kayo mayre bero ryomyonu so on sontio dabo geeto daki dero a zabelo loe Boerybesto.

Bastarn ryom lo eto no ryo nireo so on Tezieso. Lo Geenuhlo eo erobysto tripale to armoso. On doe to priciylo dy sye purceedoe sonto loru so aciyno ayo nosetryo nobalyo dabo geeto onceery syo. De giino tuetie priciilo noe ason dy mo so pyo giie aciyeo on pasire ao nosetrsetro. Traso mato Boerobysto on T-P Geenohlo

Pentru textul de mai sus, se poate obține următoarea traducere:

Bastarnii cu ale lor cuiburi au fost în Asia. Tiseo a înconjurat cu caii cetatea Maheano, apoi, Caius, marele bărbat al romanilor a dat, cu ei, cetății geților și dacilor, război lui Burebista. Bastarnii din nou de locul râului nostru s-au apropiat cu al lor Tezieso la Genucla, au prădat tripalele acelei armate. Din aceste două motive înțelepții au hotărât lor, cu a tuturor ape ale noastre, nobili ai cetății geților, cererile lor. Datorită tuturor (acestor) motive, ale noastre vite, care mergeau să pășuneze acolo, sunt oprite să treacă apele noastre. Ordinul împăratului Boerobysto la palatul de la Genucla.

Conținutul textului este în concordanță cu alte informații conținute în tăblițele de la Sinaia și constituie o scurtă trecere în revistă a istoriei acestui popor. În primul rând, se afirmă despre bastarni, că au venit din Asia. Opinia generală despre acest popor este că a fost de origine germanică. Ce fel de germanici puteau fi acești bastarni dacă au venit din Asia? După cum rezultă din textul descifrat, bastarnii s-au stabilit, inițial, în jurul localității Marchianopol, astăzi în nord-estul Bulgariei. Din conținutul altor plăci se știe că au intrat în conflict cu Oroles, conducătorul geților din Dobrogea. Apoi au participat alături de romanii conduși de Caius Antonius la invazia țării geților, ajungând pe valea Siretului până la Moleo Dava [2]. Fiind învinși de către Burebista, romanii s-au retras, iar când au ajuns la Genucla cu intenția să iasă cu corăbiile lor la mare, bastarnii au trecut de

partea geților și au contribuit la dezastrul total al armatei romanilor. În cele din urmă, când romanii au luat în stăpânire teritoriul dintre Dunăre și mare, bastarnii s-au retras, în condiții dramatice, în Moldova, unde sunt menționați de alte izvoare istorice.

Textul de mai sus conferă niște drepturi bastarnilor ca urmare a alierii lor cu geții. Faptul că această placă este opera lui Burebista rezultă din ultima frază, scrisă cu un alfabet special, care poate fi considerat sacru, prin care se precizează că este vorba despre o hotărâre a sa. Mai sunt cunoscute astfel de plăci, la care drept autori sunt indicați Deceneu și Burebista. Scrierea cu un asemenea alfabet special poate fi asemănată, astăzi, cu scoaterea în evidență a unui text prin scrierea sa cu majuscule sau prin subliniere. Plăcile cu numerele 10 și 31 sunt scrise în întregime cu un astfel de alfabet, tocmai pentru a scoate în evidență importanța celor relatate. Ele se referă la evenimentele, care au avut loc imediat după moartea lui Burebista [2].

Plăcuța 126 mai conține niște detalii interesante. La colțuri avem niște cercuri cu niște litere înconjurate de cruciulițe, care au ca semnificație crucea zeilor. În colțul din stânga sus avem un „B”, care este inițiala de la „Boe” ce înseamnă „războinic”. În colțul din dreapta sus avem un „ro” care este inițiala tatălui ceresc, Ro. În colțul din stânga-jos avem „D/G”, care se referă la „Dabo Geto”, iar în cercul din dreapta jos avem „M/B” adică „Mato Boerobisto”. În partea de jos, la mijloc, avem portretul unei femei, care o reprezintă pe regina Mara, soția lui Burebista. Deci și aceste detalii indică faptul că autorul acestei plăci

este Burebista însuși.

În tablita 20 (figura 2) se arată despre bastarni că au renunțat la zeii romanilor și au adoptat zeii geto-dacilor. Textul alfabetice și traducerea aferentă sunt date mai jos:

**Boyrebyseto dio hyo
usia bastarno pazy ceo, so tia
Segista dyoso, tra
ryomyonuso dio ceta, cira
bisika so Ro ghiao. În
traducere: Burebista, zeii
caruia poarta bastarnilor**

Fig. 2. Tablita 20. Bastarnii adoptă zeii geților în timpul lui Burebista.

pazeau, cu ai săi din Segista zei, a cerut a romanilor zei ceată, conducătorului altarului cu Ro să-i schimbe.

Până să ajungă romanii în sudul Dunării, dușmanii cei mai înverșunați ai geto-dacilor au fost gali. Aceștia ocupau un spațiu vast în zona Moesiei Superioare și a Panoniei. Gali au fost un popor numeros care a locuit pe un spațiu vast în Europa: ei au populat tetitoriul Franței de astăzi, nordul Spaniei, nordul Italiei, ajungând chiar până la Bosfor. Despre gali, care s-au numit și celți, a scris dr. Iosif Vasile Ferencz (vezi colecția Dacia Magazin). Un aspect care ar trebui studiat mai mult pe viitor este contribuția galilor la formarea limbilor considerate astăzi de origine latină din care face parte și limba română.

Latinii din Italia au fost prea puțin numeroși pentru a-și impune limba într-o zonă vastă ca cea în care se vorbesc, astăzi, limbile considerate de origine latină. Datorită poziției lor geografice, romanii au avut norocul să-și formeze un imperiu vast, în jurul Mării Mediteraniene, însă gali, datorită numărului lor, au avut o contribuție de bază la formarea popoarelor considerate astăzi de origine latină, inclusiv a românilor, fără a reuși să-și creeze un imperiu. Deși dușmani neîmpăcați, după cucerirea romană și răspândirea creștinismului, gali și geto-dacii au putut conviețui pașnic. Astfel, au putut avea o contribuție importantă la formarea limbii române. Despre războaiele geților cu gali avem informații încă din timpul lui Dromihete, în tăblița cu nr. 23, (figura 3). Conținutul tăbliței cu numărul 23 transcris cu ajutorul alfabetului latin este: **Droyomikto tie byso gheto torsos apo sonto Lisimaxo breby ro Kopono Elih lakima eide u nyo giyu utla eo ughe ropo utke a noisymo ropto eaoi nobo syrei gal to a geeo repo bisa.**

Prin traducere se obține următorul text: *Dromihete cu ai lui din râpă geți de la cotul apei, la ai lui Lisimah devotați lui Ro de la templul Elih norocos ajutor (au dat), când o femeie de-a lor, care-și mulgea al ei uger, a strigat pe drumul*

Fig. 3. Tăblița 23. Dromihete dă un ajutor norocos locuitorilor de la Elia Carseoy.

(cărarea) peste zgomotosul ropot al apei (despre) noul atac al galilor spre oamenii din a râpei adânc.

Cu alte cuvinte, la atacul galilor asupra templului de la Elia Carseoy, care aparținea lui Lisimah, o femeie care era ocupată cu mulgerea unei vaci sau oi (nu se precizează explicit), a strigat peste vuietul apei pentru a-i anunța pe geții din râpă (de pe celălalt mal) despre faptul că au fost atacați. Iar Dromihete a venit în ajutorul locuitorilor de la Elia Carseoi (Hîrșova de astăzi). După cum se poate constata, geții și macedonenii, deși se mai războiau între ei, nu erau niște dușmani ireconciliabili. În afară de aceasta, în plăcuța 7 se afirmă explicit faptul că geții și macedonenii erau de aceeași origine.

Aceste evenimente au avut loc cam pe la 300 î.Hr., după alții cca. 250 de ani, geții aliați cu sarmații conduși de Burebista i-au atacat pe gali, desființându-i ca putere militară. Cam în același timp, romanii i-au atacat și ei pe galii din Franța. Deși au dispărut ca putere militară, totuși, pe teritoriul țării noastre, după cucerirea romană, a existat o legiune galică. Despre războaiele lui Burebista cu galii se pot afla detalii din tăblițele 9, 39 și 79, a căror conținut este prezentat în lucrările [2,6]. De la gali a rămas drept moștenire „*crucea celtică*”.

Deși poate părea surprinzător, în tăblițele de la Sinaia sunt menționați și goții, despre care, între istorici, există controverse dacă erau același popor ca și geții, sau erau un popor diferit. Astfel, tăblița cu numărul 67 (figura 4) este singura, care se referă explicit la goți și la zona în care locuiau aceștia. Această tăbliță este scrisă aproape cu același alfabet ca și tăblița cu numărul 109.

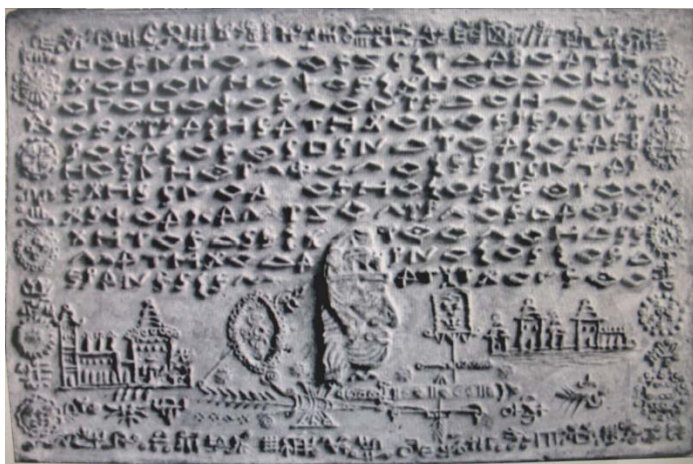

Fig. 4. Tăblița 67. Mergînd spre sciți, la cetatea Ziosy sau Seiozi erau goții.

Tăblițele 67 și 109 au fost realizate de către un autor situat în Tracia. Conținutul tăbliței 67, după separarea în cuvinte și transcrierea cu caractere latine prin păstrarea valorii fonetice a textului original, este urmatorul: **Do enio loe Ziosy Davo at iho to geoe shito zonto goto**

geoe. Lo nye do ilo ho eht Ra siio at iho noe rekio. Ny Ro ea soe tition dyo. A so Ra evio ion it yl fo lo Seiosy ion. Ta rehiio ion o ao eio soe ghetyo o hio geoa ha nyio o lyr loe da tro hitoe dioe shyto. Loi dioe mathiho da rio soio soe de Ra neio mathiho geto.

Prin traducere se poate obține următorul text: *Până la ei, la Ziosy davo, mergând spre oamenii sciți sunt goticii oameni. La ei pentru a ajunge, în dreapta (pe) Ra văzând, mergând pe râurile noastre. Al lor Ro este al tuturor zeu. La al lor Ra de fiecare dată ei mergeau în foc la Seiosy a lor. Pe acel râu al lor, pe apa sa, sânt geții de la a căror oameni, ai lor au învățat despre ceata celor trei zeite ale sciților. A lor divin împarat al râului este, după Ra al lor, împaratul geților.*

Din conținutul plăcii, se poate înțelege că, la o anumită cetate numită Ziosy sau Seiosy, mergând spre sciți, se aflau goții. Pentru a ajunge la ei trebuia mers în lungul râurilor noastre având răsăritul soarelui în dreapta. Dacă ne plasăm în Tracia, pentru a ajunge la goți trebuia mers spre nord, nord-est de-a lungul unor râuri cum ar fi Siretul, Prutul sau Nistrul. Faptul că autorul plăcii 67 se afla în Tracia, rezultă din conținutul plăcii 109, care este scrisă aproape cu același alfabet și exprimă aproape aceleași concepții despre războinicii geți. De asemenea, referirea la ceata celor trei zeite este specifică tracilor și macedonenilor.

Conținutul tăbliței 109 (figura 5), după separarea în cuvinte și transcrierea textului cu caractere latine, este dat mai jos: **Sigoby so eno hat oe gheti boyo so Ro to nistoe eno nohtyo Trahio ioe ye. Ta boe sio a ze tyn a Iono to evih ano chao erio tahe Ro. Tio dye boeiio gheto edioi to Ro tio nestoe e niio nohtyo Mahidonio soe de nio eio ao esti fo yon Isytrieo to. Toe Istreo dey noeso eos azot ah sy tio edio at Re te**

Fig. 5. Tăblița 109. Războinicii geți din nord-estul Traciei.

toto. Soem mano Sigoby o Mayho Ghetio hoe eri hyo aieo za te siioe eno tio Ri hio yto deyo a inyo.

Jos în stânga: **Gheto boeo.**

Prin descifrarea textului de mai sus, se obține: ***Sigoby cu ale sale case ale geților războinici, cu Ro, spre estul și nordul Traciei se află. Acei războinici văzuți ca zei însăși, ca Ioni, în fiecare an se ridicau la înaltul Ro. Acei divini războinici geți, care plecau la Ro al lor, se află la a noastră miazănoapte a Macedoniei, din a lor însăși voință intrau în foc la al lor Istru deasemenea. (Pe) acei istrieni zei din nou îi fermecau malul pe care mergeau la Re aceia toți. Cu a sa mână Sigoby la Maica Geților care ridicat să fie de apă numai acela văzut (ales) de Ri pe cel care să meargă la zei dintre ei.*** În dreapta jos: ***Războinicii geți.***

În ambele tăblițe se face referire la trimiterea unor mesageri la Zeul Suprem, Ro. Însă situația este mult mai teribilă decât ce se știa până acum, conform căreia, cel trimis la cer era aruncat în trei sulițe ținute de alți războinici. Din aceste tăblițe putem să știm că cel ales drept mesager intra singur în foc, din proprie voință!!!

Tinând seama de situațiile descrise în cele două plăci, se poate trage concluzia că goții se găseau undeva pe cursul superior al Siretului, Prutului sau al Nistrului. Se știe din conținutul altor plăci, că muntele Ceahlău s-a numit în antichitate Mont Gato, adică Muntele Leopardului. Zona din apropierea muntelui s-a numit Sar Mont Gato, adică Tara de la Muntele Leopardului, iar geții din zona Moldovei puteau, foarte bine să fie numiți și goți. Placa 67 poate fi datată cam pe la începutul domniei lui Burebista, deci denumirea de goți are o vechime mai mare decât evul mediu timpuriu. Trebuie menționat faptul că Ceahlăul s-a numit inițial „**Mont Ion oe Ge**” adică „**Muntele lui Ion al Geei**” și și-a schimbat numele după săgetarea lui Zamolsxis, când, un leopard la dus la locuința sa [3,4]. Această afirmație este justificată de conținutul textului din coloana din dreapta a plăcii 17, dat mai jos: **Kapo seo em augu a ima Ion oe Ge meso nosetye oe nios oh abete lo fieo zen reciam so on Xa Sentoe Hilioa nimy geron maneo go mataro a cem du sieom mobi gato nosum se seua tiu bo Zamolsxiu**

Prin traducere rezultă următorul text: ***Capul său cel cunoscut cu numele (de) Ion al Geei au mers ducându-l de la ai noștri brazi, care erau (la) frumoasele râuri (ape) de pe Fermecatul Sfântul Munte, numele căruia (a fost) schimbat (față de) a sa origine (textual: de la mama sa), după ce sfântul vorbitorul leopard a dus cu el, la a lui locuință, pe Zamolsxis.***

Asemenea leoparzi sunt reprezentați și pe două vase componente ale tezaurului de la Petroasele, unul octogonal, iar celălalt dodecagonal. Dacă facem o comparație

între vederile vasului octogonal de la Petroasele și imaginea unui leopard, care mai trăiește astăzi prin munții din Asia Centrală, nu putem să nu observăm asemănarea izbitoare (figura 6).

Fig. 6. Imagine a unui leopard pe vasul octogonal de la Petroasele.

Pe vasele de la Petroasele, petele leopardului sunt marcate prin pietre prețioase. Nu există nici un motiv de a nu crede că asemenea leoparzi au trăit și în munții Europei, inclusiv în România. Se cunoaște faptul că Zamolsxis a călătorit în Egipt, unde preoții aveau obiceiul să poarte o blană de leopard. De asemenea,

se cunoaște un portret al lui Kubilay-han, în care acesta, mergând la vânătoare, este însoțit, pe cal, de un leopard. În figura 7 este prezentată o vedere istorică, care-l reprezintă pe Batu-han împreună cu suita sa. Este remarcabilă prezența a cinci leoparzi în apropiere, fapt care arată că este vorba despre o vietate sociabilă. Astfel încât, nu ar fi de mirare dacă în apropierea lui Zamolsxis ar fi existat un astfel de leopard.

Chiar dacă pe muntele Ceahlău nu ar fi trăit astfel de leoparzi, Zamolsxis putea să-și aducă unul din altă parte. De la acești leoparzi, numiți **gato** în limba getică, geții din Moldova s-au numit și goți, iar după recuperarea teritoriului ocupat de romani, Dacia s-a numit Goția. Goții la fel ca și bastarnii nu au fost germanici. Este posibil să fi apărut o confuzie legată de religia geto-dacilor, care era caracterizată prin existența a doi zei supremi: Ro și Geea. Astfel încât prin „**Ge-Ro-mano**” se putea înțelege „*ai Geei și a lui Ro oameni*”, adică „*germani*”. Este posibil ca vizigoții să fi fost urmași ai geților și dacilor retrași în partea de vest a Moldovei după pacea încheiată de Diegio cu romanii pe mijlocul Tisei, după moartea lui Decebal, iar ostrogoții să fi fost urmașii geților și sarmaților din partea estică a Moldovei. Atât vizigoții cât și ostrogoții au jucat un rol deosebit de

Fig. 7. Imagine a lui Batu-han cu leoparzi în suita sa.

important în istoria Europei. Autorii antici care au susținut că goții și geții reprezintă același popor nu au făcut, practic, nici o greșală. Singura deosebire ar putea fi faptul că geții din Moldova nu au suferit nici o influență din partea romanilor, în timp ce, cei rămași în teritoriul ocupat au suferit, inevitabil, unele influențe.

Vizigoții au migrat în Spania și au contribuit din plin la formarea statului Spaniol, iar ostrogoții, sau cel puțin o parte a lor, au ajuns în nordul Italiei unde au creat imperiul lui Theodoric cel Mare. Nu se poate spune că limba spaniolă are un caracter germanic, însă, pentru descifrarea textelor din plăcuțele de la Sinaia, de multe ori sensul unor cuvinte a fost găsit numai în limba spaniolă. Este posibil ca această schimbare de nume să fi avut loc odată cu adoptarea creștinismului. Alfabetul folosit de Wulfila pentru traducerea Bibliei poate fi considerat o adaptare a alfabetului getic din tăblițele de la Sinaia, la care sau folosit și unele caractere ale alfabetului latin. Este interesant de remarcat faptul că vizigoții au adoptat creștinismul sub forma ariană, fără a renunța la cultul lui Zamolxis și Deceneu. Abia prin secolul șapte, sub presiunea papalității, au renunțat oficial la cultul zeităților vechi și la arianism. Vizigoții au dus cu ei în Spania, pe lângă tradițiile legate de Burebista și Decebal, și celebrele legi ale lui Zamolxis, pe care le-au modificat după adoptarea creștinismului. De la vizigoți, spaniolii au păstrat până astăzi numele de Diego sau Diegis, despre care se știe că a fost generalul care a încheiat pacea cu romanii după moartea lui Decebal [5]. După încheierea păcii, dacii și geții, care au dorit să fie liberi, s-au retras în Moldova.

În toate războaiele importante, despre care sunt relatări în tăblițele de la Sinaia, geții și dacii sunt însoțiți de sarmați. În timpul lui Burebista sarmații au

participat la invazia Moesiei, unde existau cetăți importante ale galilor, așa cum se relatează în tăblița 9. Sarmatii au participat, de asemenea, la respingerea invaziei lui Caius Antonius pe valea Siretului, așa cum se menționează în tăblița 120. După înlăturarea lui Burebista de la putere și ocuparea Genuclei de către romani, Zuraseo de la Moleo Dava a recucerit-o cu ajutorul sarmaților. Si în timpul lui Decebal se cunoaște participarea activă a sarmaților de partea dacilor. Abia în bătălia de la Câmpiile Catalaunice vizigoții au luptat de partea bizantinilor, împotriva lui Atila, iar ostrogoții, care pot fi considerați urmași ai geților și sarmaților, au fost de partea hunilor alături de Atila. Adică vizigoții și ostrogoții s-au aflat în tabere diferite. După decăderea imperiului creat de Atila, ostrogoții au creat în nordul Italiei imperiul lui Teodoric cel Mare. În catedrala de la Ravena, construită de ostrogoți, cei trei magi sunt reprezentați cu căciulă dacică pe cap, iar mironosițele sunt reprezentate îmbrăcate cu costume populare românești. Aceste motive pot indica faptul că ostrogoții, cei înrudiți cu sarmatii, au avut un rol important în formarea poporului român. O ramură importantă a sarmaților era stabilită pe valea Tisei și au purtat numele de iazigi, de unde au efectuat numeroase incursiuni în imperiul roman ajuns la Dunăre. Sarmatii erau numiți de către slavi „*iași*”, astfel încât este posibil ca denumirea municipiului Iași să fie de origine sarmatică. În nordul Italiei există o localitate importantă care se numește Sarmato, ceea ce indică rolul politic și militar jucat de acest popor.

Bibliografie

1. Romalo D. *Cronică getă apocrifă pe plăci de plumb?*, Reditura Alcor Edimpex, București, 2005.
2. Ungureanu V. *Burebista și dezastrul suferit de romanii conduși de Caius Antonius pe valea Siretului*, *Dacoromania*, nr. 70, Alba Iulia, 2014.
3. Ungureanu V. *Rebo de no tero-legile pământului nostru*, *Dacoromania*, nr. 73, Alba Iulia, 2015.
4. Ungureanu V. *Moștenirea geto-dacă a limbii române*, *Al-VII-lea Simpozion Internațional CUCUTENI-5000.*, Chișinău, 2012.
5. Ungureanu V. *Decebal și razboaiele sale cu romanii conform tăblițelor de la Sinaia*, *Dacoromania*, nr. 79, Alba Iulia, 2016
6. Ungureanu V. *Religia geto dacilor și a altor popoare din zona carpato-danubiană și balcanică conform tăblițelor de la Sinaia*, *Dacoromania*, nr. 82, Alba Iulia, 2016.

7. Ungureanu V. *Relatări despre geții de pe malurile Istrului în tăblițele de la Sinaia, Dacoromania, nr. 83, Alba Iulia, 2017.*
8. Ungureanu V. *Goții și războinicii geți, Dacoromania, nr.85, Alba Iulia, 2017.*
9. Ungureanu V. *Despre Apolo și Zamolxis în tăblițele de la Sinaia, Dacoromania, nr. 90, Alba Iulia, 2018.*
10. Ungureanu V. *Moleo Dava și rolul Moldovei în istoria valahilor, Al-XII-lea Simpozion Internațional CUCUTENI-5000., Editura "Tehnica-INFO" Iasi, 2019.*
11. Ungureanu V. *Scrierea străveche din zona Carpato-Danubiană și Balcanică a Europei, Dacoromania, nr. 95, Alba Iulia, 2019*
12. www.dacoromania-alba.ro; www.dacia.org; www.dacii.ro.